

Briselē, 2025. gada 6. oktobrī
(OR. en)

13622/25

EF 332
ECOFIN 1307

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerāļsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 1. oktobris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerāļsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2025) 681 final

Temats: KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI
par finanšspratības stratēģiju ES

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 681 final.

Pielikumā: COM(2025) 681 final

Briselē, 30.9.2025.
COM(2025) 681 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

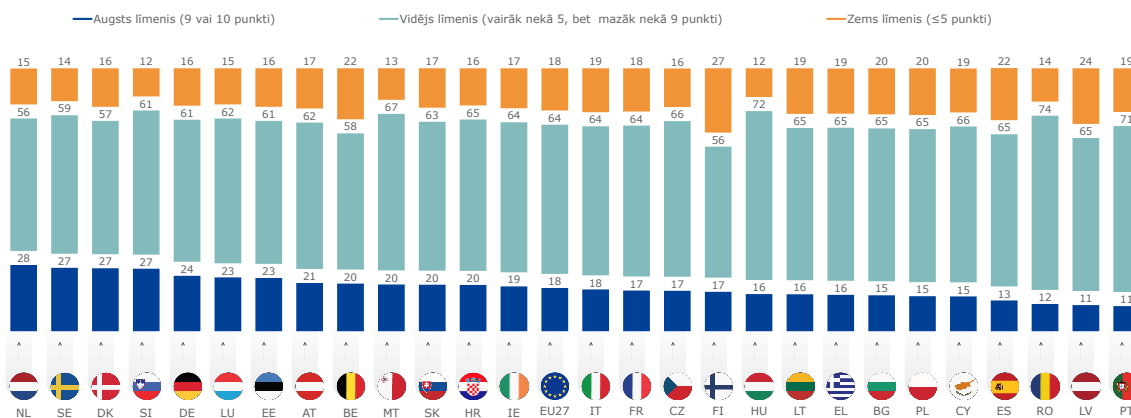
par finanšpratības stratēģiju ES

1. ES finanšpratības stratēģija

Finanšpratība ir dzīvē ļoti noderīga prasme. Tā ir finanšu izpratnes, zināšanu, prasmju, attieksmes un ieradumu kombinācija, kas nepieciešama, lai pieņemtu izsvērtus finanšu lēmumus. Finanšpratība dod cilvēkiem iespēju piekopt veselīgu finanšu praksi, piemēram, efektīvi plānot budžetu, uzkrājumu un investīciju izvēlē balstīties uz informētiem lēmumiem, pienācīgi plānot ilgtermiņa finanses, tostarp pensijas, un atbildīgi pārvaldīt parādsaistības, tādējādi veicinot finansiālo neatkarību, riska pārvaldību un krāpšanas un kiberkrāpšanas novēršanu. Izveidojot veselīgus finanšu paradumus, privātpersonas un mājāsaimniecības var uzlabot savu finansiālo noturību, tādējādi vairojot ekonomikas stabilitāti un samazinot pārmērīgu parādsaistību risku. **Tāpēc finanšpratība ir būtiska, lai iedzīvotāji iegūtu pilnvērtīgas iespējas nodrošināt savu finansiālo neatkarību un labklājību.** Turklāt tās priekšrocības attiecas ne tikai uz atsevišķiem cilvēkiem: finanšpratība veicina finansiālo iekļautību un pilsonisko līdzdalību, palīdzot veidot noturīgāku sabiedrību.

Finanšpratības līmenis ES pašlaik ir ļoti zems (sk. zemāk diagrammu). Saskaņā ar 2023. gada Eurobarometra aptauju augsts finanšpratības līmenis ir mazāk nekā piektdaļai (18 %) ES iedzīvotāju ⁽¹⁾. Finanšpratības līmenis ievērojami atšķiras arī starp dalībvalstīm un starp dažādām demogrāfiskajām grupām dalībvalstīs. Sievietēm, jauniešiem un veciem cilvēkiem, kā arī cilvēkiem ar zemākiem ienākumiem un jo īpaši ar zemāku vispārējās izglītības līmeni finanšpratība vidēji ir zemāka nekā citām grupām.

Eurobarometrs: finanšpratības vērtējums pa dalībvalstīm

Avots: Eurobarometra aptauja par finanšpratības līmeni ES, 2023. gads.

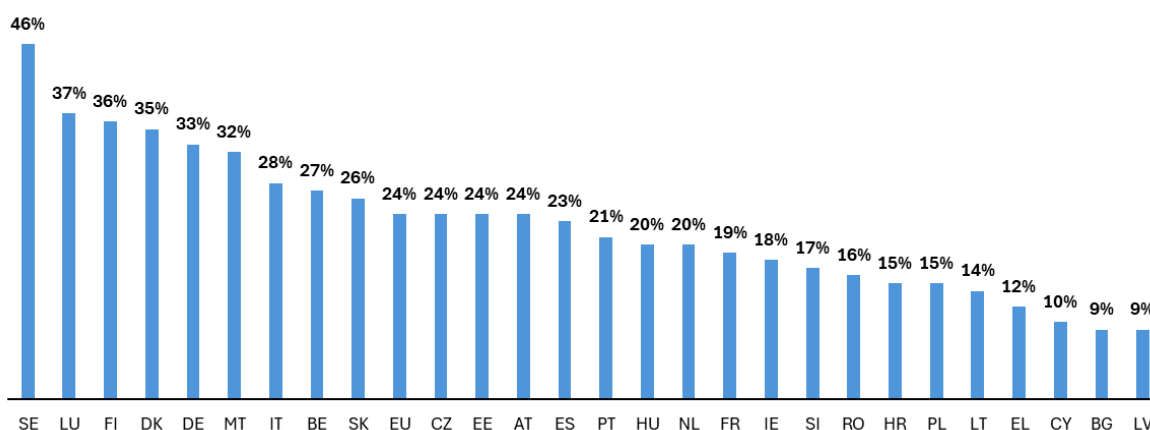
Eiropas Savienībā gandrīz pusei (49 %) iedzīvotāju vecumā no 18 līdz 65 gadiem nav pietiekamu ārkārtas ietaupījumu, lai segtu dzīvošanas izdevumus vismaz trīs mēnešus, neaizņemoties naudu vai nepārceļoties uz citu dzīvesvietu. Turklāt 16 % nav nekādu ietaupījumu neparedzētam brīdim. Ja tam pierēķina zemu finanšpratības līmeni, rezultātā šie

¹ Eiropas Komisija (2023). *Monitoring the level of financial literacy in the EU (Flash Eurobarometer 525: Survey No. 2953)*. Pieejama [tiešsaistē]: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2953>.

cilvēki kļūst īpaši neaizsargāti pret finanšu satricinājumiem vai nepārdomātu finanšu lēmumu sekām. Finanšpratības uzlabošana ir vēl jo svarīgāka mūsdienu pasaulē, kurā aizvien izteiktāks kļūst digitālais aspekts un kurā plašs finanšu produktu un pakalpojumu klāsts ir pieejamāks nekā jebkad agrāk. Finanšpratībai ir jāatspoguļo pārmaiņas finanšu pakalpojumu sniegšanas veidā, lai dotu cilvēkiem zināšanas tos izmantot droši un apzināti, gūstot labumu no piedāvātajām jaunajām iespējām, tostarp izmantojot uzkrājumu un investīciju kontus un ar digitālā euro perspektīvu, bet vienlaikus paturot prātā riskus, kas saistīti, piemēram, ar krāpšanu vai kiberkrāpšanu, vai sarežģītiem augsta riska un spekulatīviem produktiem.

Finanšpratība ietekmē arī finanšu lēmumu pieņemšanu. Piemēram, iespējams, ka dažādie finanšpratības līmeņi ir svarīgs faktors, kas izskaidro salīdzinoši zemu privātpersonu līdzdalību kapitāla tirgos visā ES, kā arī būtiskas atšķirības līdzdalības rādītājos dažādās dalībvalstīs (sk. diagrammu turpmāk).

To iedzīvotāju īpatsvars, kuriem pieder kāds investīciju produkts (daļas fondā, akcijas vai obligācijas), pa dalībvalstīm

Avots: Eiropbarometra aptauja par finanšpratības līmeni ES, 2023. gads.

2. ES finanšpratības stratēģija

2.1. Mērķi

Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija savā paziņojumā par uzkrājumu un investīciju savienību⁽²⁾ ir norādījusi, ka plāno pieņemt visaptverošu finanšpratības stratēģiju, kuras vispārējais mērķis ir novērst zemu finanšpratības līmeni, lai iedzīvotāji varētu pieņemt informētus lēmumus par personīgajām finansēm un lai veicinātu viņu drošu un izsvērtu dalību

² Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts (2025). *Savings and investments union: Strategy to enhance financial opportunities for EU citizens and businesses*. Pieejama [tiešsaistē]: https://finance.ec.europa.eu/publications/savings-and-investments-union-strategy-enhance-financial-opportunities-eu-citizens-and-businesses_en.

kapitāla tirgos. Šī stratēģija tiecas atbalstīt svarīgus finansiālās iekļaušanas mērķus, tostarp vairot informētību, lai veicinātu piekļuvi finanšu pakalpojumiem un to efektīvu izmantošanu, stiprināt ekonomikas noturību un virzīt politiku, kas vērsta uz neaizsargātām grupām. Tās mērķis ir arī uzlabot investīcijpratību un izpratni par finanšu produktiem, tostarp par reālo attiecību starp risku un peļņu.

Finanšpratības stratēģijā, lai kāda tā būtu, nevar izmantot pieeju, kas derētu pilnīgi visiem. Iniciatīvās jāņem vērā **dažādu mērķgrupu un kopienu īpašie apstākļi un vajadzības**. Piemēram, dažiem cilvēkiem var nebūt uzkrājumu, ko investēt, bet viņiem noderētu ieteikumi par to, kā organizēt komunālo pakalpojumu rēķinu, kredītkaršu, apdrošināšanas maksājumus un pieteikties sociālajiem vai citiem pabalstiem, taču citiem vajadzētu pieejamāku informāciju par to, kā labāk pārvaldīt savus uzkrājumus. Šādas ierosmes, kuras ar īpašām un iekļaujošām finanšpratības iniciatīvām, tostarp uzticamām konsultācijām par parādu pārvaldību, būtu īpaši orientētas uz dažādām demogrāfiskajām grupām un kuru īstenošanai mediji un kanāli tiktu izraudzīti atkarībā no šo grupu vajadzībām, spētu mazināt finansiālo nevienlīdzību, vienlaikus palīdzot cilvēkiem gūt maksimālu peļņu no saviem uzkrājumiem.

Kopumā tas ļaus privātpersonām efektīvi pārvaldīt savus budžetu un uzkrājumus, orientēties digitalizācijas radītajās problēmās un iespējās un laika gaitā vairot savu labklājību, tostarp veicot investīcijas kapitāla tirgos. Šādas investīcijas var piedāvāt lielāku atdevi, vienlaikus nodrošinot ES uzņēmumiem papildu finansējuma iespējas un tādējādi veicinot ekonomikas izaugsmi. Lai gan iedzīvotājiem pašiem būtu jāizlemj, vai piedalīties kapitāla tirgos, ir ļoti svarīgi, lai personas, kas izvēlas investēt, spētu pieņemt izsvērtus un informētus lēmumus un iegūtu godprātīgu attieksmi. Šādā vidē jaunie investori var pārliecinoši orientēties finanšu lēmumos, un līdzšinējie investori var saglabāt iesaistīšanos. Uzlabojot finanšpratību, iedzīvotāji arī iegūs dziļāku izpratni par to, kāda ietekme ir viņu investīciju lēmumiem. Tas nozīmē labāk saprast ekonomiskās sekas, ko rada izvēle finansēt noteiktas darbības, kā arī ietekmi uz nodarbinātību, ilgtspēju, sociālajiem rezultātiem un noturību.

2.2. Izmantojam esošās iniciatīvas

Stratēģija turpina **Komisijas pašreizējos centienus uzlabot finanšpratību**, tādējādi nodrošinot nepārtrauktību un izmantojot agrākās iniciatīvas. Tā papildina gan darbības, kas veiktas, lai vairotu jauniešu, bērnu un pieaugušo informētību un uzlabotu viņu finanšu kompetences, izmantojot Eiropas Komisijas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Starptautiskā finanšu izglītības tīkla (ESAO-*INFE*) finanšu kompetences satvarus ⁽³⁾⁽⁴⁾, kā arī pilnveidotu uzņēmēju zināšanas, izmantojot Eiropas uzņēmējdarbības

---

³ Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts (2023). *Financial competence framework for children and youth*. Pieejams [tiešsaistē]: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-09/230927-financial-competence-framework-children-youth_en.pdf, https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-01/220111-financial-competence-framework-adults_en.pdf.

⁴ Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts (2022). *Financial competence framework for adults*. Pieejams [tiešsaistē]: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-01/220111-financial-competence-framework-adults_en.pdf.

kompetenču satvaru (*EntreComp*⁽⁵⁾), gan darbu, kas kopā ar dalībvalstīm veikts tehniskā atbalsta instrumenta (TAI)⁽⁶⁾ ietvaros. Tajā ņemtas vērā atziņas no Digitālās desmitgades politikas programmas, kas nodrošina attiecīgu satvaru digitālo prasmju uzlabošanai. Tā papildina arī 2025. gada paziņojumu par prasmju savienību⁽⁷⁾, gaidāmo nabadzības izskausanas stratēģiju un citus centienus⁽⁸⁾.

Stratēģija ir arī atbilde uz Padomes 2024. gada secinājumos par finanšpratību⁽⁹⁾ paustajiem aicinājumiem Komisijai rīkoties, lai atvieglotu paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, turpinātu uzraudzīt finanšpratības līmeņus ES un veicinātu finanšu kompetences satvaru ieviešanu. Turklāt Padome aicināja Komisiju atbalstīt nelegislatīvus pasākumus, piemēram, finansēt finanšpratības projektus TAI un “Erasmus+” ietvaros, veicināt apmācības un pētniecības iespējas un stiprināt sadarbību finanšpratības jomā.

Stratēģija atbalsta Eiropas uzraudzības iestāžu (EUI), Eiropas Centrālās bankas (ECB) un citu starptautisko organizāciju, jo īpaši ESAO⁽¹⁰⁾, centienus palielināt izpratni par finansēm un uzlabot finanšpratības līmeni. Turklāt Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja jau ir pieņēmusi savu ziņojumu⁽¹¹⁾. Eiropas Parlaments nesēn arī ir pieņēmis ziņojumus par uzkrājumu un investīciju savienību, kas ietver finanšpratības⁽¹²⁾ aspektu, un Komisija mudina Eiropas Parlamentu un tā deputātus proaktīvi veicināt finanšpratību Eiropas Savienībā.

Jaunā stratēģija ir saskaņota ar **ES finanšu pakalpojumu tiesisko regulējumu**. Tā papildina investoru aizsardzības noteikumus, veicinot privāto investoru uzticēšanos un pašātvību. Ņemot

---

⁵ Kopīgais pētniecības centrs sadarbībā ar Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Pieejams [tiešsaistē]: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework_en

⁶ Sk., piemēram, Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāts (2023). *TSI 2024 Flagship – Digital Financial Literacy*. Pieejams [tiešsaistē]: https://reform-support.ec.europa.eu/tsi-2024-flagship-digital-financial-literacy_en

⁷ Eiropas Komisija (2025). *Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par digitālo finanšpratību (COM(2025) 90 final)*. Pieejams [tiešsaistē]: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52025DC0090>.

⁸ Stratēģijas pamatā ir arī Komisijas pastāvīgie centieni stiprināt statistikas pratību un datpratību, palīdzot iedzīvotājiem aptvert galvenos elementus, kas vajadzīgi, lai pieņemtu izsvērtus finanšu lēmumus. Sk. *Eurostat* (2024). *Improving statistical literacy*. Pieejams [tiešsaistē]: <https://cros.ec.europa.eu/book-page/improving-statistical-literacy>.

⁹ Eiropas Savienības Padome (2024). *Draft Council Conclusions on Digital Financial Literacy (ST-9930/2024 INIT)*. Pieejams [tiešsaistē]: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9930-2024-INIT/en/pdf>.

¹⁰ ESAO piedāvā attiecīgus pamatprincipus ESAO/*INFE* ieteikumā par finanšpratību, kas atbalsta valdības un ieinteresētās personas efektīvu stratēģiju un izglītības programmu izstrādē, īstenošanā un novērtēšanā. Sava darba ietvaros ESAO veic arī regulārus finanšpratības novērtējumus. 2023. gada starptautiskais apsekojums par pieaugušo finanšpratību, kas aptvēra 39 valstis, parādīja, ka iezīmējas skaidra saikne starp augstāku finanšpratības līmeni un labāku finansiālo noturību un labklājību. Turklāt *PISA* 2022. gada finanšpratības novērtējumā tika vērtētas 15 gadus vecu jauniešu prasmes, atklājot būtiskas nepilnības skolēnu spējā izmantot finanšu zināšanas reālās dzīves situācijās.

¹¹ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) (2025). *Financial literacy and education for Europeans* (atzinums ECO/677-EESC-2025). Pieejams [tiešsaistē]: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/financial-literacy-and-education-europeans-0>.

¹² Eiropas Parlamenta 2025. gada 10. septembra rezolūcija par atvieglotu investīciju un reformu finansēšanu Eiropas konkurētspējas uzlabošanai un kapitāla tirgu savienības izveidi (TA-10-2025-0185) [tiešsaistē], 2025. gada 10. septembris. Pieejama: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2025-0185_LV.html.

to vērā, Komisijas 2023. gada priekšlikumā par privāto ieguldījumu stratēģiju (*RIS*) ir iekļauta arī prasība dalībvalstīm veicināt privāto investoru finanšpratību. Šis priekšlikums ir likumdošanas procesā, un pašlaik to apspriež Eiropas Parlaments un Padome. Finanšpratība ir svarīga arī tālab, lai iegūtu atbalstu uzkrājumu un investīciju kontiem, par kuriem sagatavots Komisijas ieteikums, kas pieņemts vienā dienā ar šo paziņojumu.

Prioritāra joprojām ir ieinteresēto personu iesaistīšana. Stratēģija balstās uz atziņām, kas tika iegūtas 2024. gada augsta līmeņa konferencē “Finanšpratība, finansiālā noturība un iekļautība” un akadēmiskajā konferencē, kura notika paralēli ⁽¹³⁾. Tajā ir iestrādāti arī viedokļi, kuri tika saņemti, atsaucoties uz uzaicinājumu sniegt atsauksmes, kas tika publicēts saistībā ar paziņojumu par uzkrājumu un investīciju savienību, kurā bija iekļauti apsvērumi par nepieciešamību uzlabot finanšpratības līmeni ES. Turklāt tā atspoguļo plašas apspriedes ar visām dalībvalstīm, kas notika ES Valdības ekspertu grupā mazumtirdzniecības finanšu pakalpojumu jautājumos (*GEGRFS*).

Stratēģija tiecas papildināt un stiprināt valstu finanšpratības stratēģijas un iniciatīvas, ko dalībvalstīs īsteno publiskā un privātā sektora ieinteresētās personas, piemēram, patērētāju un privāto investoru apvienības, sociālie partneri, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, nozares apvienības un citi tirgus dalībnieki. Jāatzīmē, ka patērētāju un privāto investoru apvienības var darboties kā uzticamas, neatkarīgas autoritātes, kas nodrošina, ka izglītošanas iespējas ir pieejamas, objektīvas un atbilst patērētāju interesēm.

Turklāt nozares apvienības var piedāvāt padziļinātu lietpratību, praktiskus viedokļus un atkarībā no mēroga izvērsamus informatīvus pasākumus. Pienācīgi ievirzot šādu darbu, tas var palīdzēt iedzīvotājiem iegūt adekvātas un aktuālas zināšanas par finanšu produktiem un pakalpojumiem. Arī arodbiedrībām ir unikālas iespējas veicināt finanšpratību, jo tām ir tiešs kontakts ar plašu pieaugušo darba ņēmēju loku. Arodbiedrības var izmantot savu tīklu, lai finanšpratības iniciatīvas sasniegtu plašāku saņēmēju loku, un nodrošināt praktisko finanšu izglītību darbavietās, piemēram, saistībā ar gatavošanos pensijai un tās plānošanu.

3. Visaptveroša pieeja

Komisijai finanšpratības jomā ir atbalstītājas un koordinētājas loma, un tā, atzīstot daudzās valstu un privātās iniciatīvas, kas jau notiek visā ES, vēlas papildināt šos pašreizējos centienus. Tāpēc stratēģija ir vērsta uz jomām, kurās ES rīcība var sniegt vislielāko pievienoto vērtību.

Šajā kontekstā ES finanšpratības stratēģijā ir izmantota visaptveroša pieeja, kuras pamatā ir četri savstarpēji saistīti rīcības pīlāri: i) koordinācija un paraugprakse, ii) komunikācija un informētības vairošana, iii) finansējums finanšpratības iniciatīvām, tostarp pētniecībai, un iv) progresa pārraudzība un ietekmes novērtēšana.

---

¹³ Eiropas Komisija; Beļģijas Finanšu pakalpojumu un tirgu iestāde (*FSMA*) (2024). *Finanšpratība, finansiālā noturība un iekļaušana* (konference, 2024. gada 20. februāris). Pieejama [tiešsaistē]: https://finance.ec.europa.eu/events/financial-literacy-resilience-and-inclusion-2024-02-20_en.

Kopā ņemtas, darbības šajās jomās ir vērstas uz to, lai veicinātu informētu finanšu lēmumu pieņemšanu un atvieglotu tādu efektīvu paņēmieni izstrādi un apmaiņu, kas ļauj pārraudzīt, analizēt un novērtēt finanšpratību⁽¹⁴⁾.

a. Koordinācija un paraugprakse

Visas dalībvalstis vai nu ir ieviesušas finanšpratības stratēģiju, vai pašlaik to izstrādā. Turklāt dalībvalstīs dažādas ieinteresētās personas īsteno dažnedažādas finanšpratības iniciatīvas. Savstarpēja mācīšanās un paraugprakses apmaiņa var palīdzēt apzināt efektīvas iniciatīvas un veicināt to plašāku ieviešanu, kā arī gūt ieskatu galvenajos panākumu faktoros.

Komisija sadarbosies ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai **noteiktu galvenās tematiskās prioritātes un apzinātu paraugpraksi** šajās jomās. Starp potenciālajām rīcības jomām būtu tādas iniciatīvas, kas paredz vispirms apmācīt nākamās finanšpratības skolotājus un pasniedzējus vai kas veicina finansiālo iekļautību, un citas iniciatīvas, kuras vērstas uz konkrētām mērķgrupām, piemēram, cilvēkiem ar zemiem ienākumiem, sievietēm, bērniem, jauniešiem vai veciem cilvēkiem, jo īpaši noskaidrojot, kuri šīm mērķgrupām būtu vispiemērotākie “mācību uztveres brīži”⁽¹⁵⁾.

Šajā sakarā **Komisija atbalstīs paraugprakses vākšanu un apmaiņu** ar mērķi nodrošināt, ka tā tiek apspriesta ar dalībvalstīm un ka tiek pilnībā izmantots potenciāls panākt efektīvu īstenošanu visā ES, vienlaikus ņemot vērā valstu īpatnības. Informācijas apmaiņa ar dalībvalstīm veicinās savstarpēju mācīšanos un attiecīgā gadījumā pieeju sinhronizēšanos.

Apmaiņas rīkošana būs arī kā platforma, kurā noskaidros prioritārās jomas un labākos risinājumus **komunikācijas un izpratnes veicināšanas kampaņām un finansēšanas iespējām**.

Sekmēdama šo apmaiņu, Komisija vēlas apzināt kopīgās problēmas un sadarboties, lai izstrādātu risinājumus, tādējādi stiprinot kolektīvās saistības. Ja tas būs nepieciešams, Komisija arī koordinēs darbu ar ekspertiem no starptautiskām organizācijām un trešām valstīm, lai bagātinātu šo procesu.

Tiks organizētas arī regulāras augsta līmeņa diskusijas ministru līmenī, lai kultivētu politisko atbildību un nodrošinātu saskaņotību ar ES politiku plašākā griezumā un efektīvu koordināciju

---

¹⁴ Ir svarīgi atzīmēt, ka finanšpratība un finanšu izglītība ir divi dažādi jēdzieni. Finanšpratība ir vērsta uz rezultātu – to, ko cilvēki zina, saprot un dara ar savām finansēm –, taču finanšu izglītība attiecas uz procesu, kurā cilvēki iegūst zināšanas, kas vajadzīgas finanšpratības iegūšanai. Finanšu izglītība ir mācīšanās plānot budžetu, savukārt finanšpratība nozīmē šo principu piemērošanu personīgajām finansēm. Apgūstot finanšu izglītību jau agrīnā vecumā un pastāvīgā veidā, finanšu ieradumi un zināšanas uzlabojas izmērāmā veidā. Dalībvalstīs, kurās finanšu izglītība ir iekļauta valsts mācību programmā, ES mēroga apsekojumos konsekventi ierindojas starp tām, kurām ir vislabākie finanšpratības rezultāti. Turklāt, ņemot vērā finanšu kompetences satvaru tvērumu, šī stratēģija neattiecas uz uzņēmēju un MVU finanšpratību, uz ko attiecas citas Komisijas darba ievirzes. Komisija, izmantojot *EntreComp*, veicina uzņēmējdarbības izglītību, tostarp tādām nepietiekami pārstāvētām grupām kā sievietes un jaunieši. Turklāt praktiskā pieredze un tīklu veidošana tiek veicināta programmā “*Erasmus jaunajiem uzņēmējiem*” (*EYE*) un Eiropas Biznesa atbalsta tīklā.

¹⁵ Mācību uztveres brīdis ir visefektīvākais laiks, kad nodrošināt izglītību. Ir lielāka iespēja, ka iedzīvotāji mācību uztveres brīžos uzlabo zināšanas finanšu jomā un finanšu prasmes vai ievieš labākus finansiālos ieradumus, jo tad viņi ir visvairāk motivēti un gatavi mācīties. Finanšpratības jomā mācību uztveres brīži ir laiks, kad iedzīvotājiem ir iespēja izmantot savas zināšanas konkrētā jautājumā, kas viņus interesē.

starp ES dalībvalstīm. Šīs regulārās diskusijas būtu svarīgas, lai radītu politisku impulsu un atbalstu finanšpratības darbībām gan ES, gan dalībvalstu līmenī.

Komisija atzinīgi vērtē arī Eiropas uzraudzības iestāžu (EUI) darbu finanšu izglītības jomā, jo īpaši finanšu izglītības iniciatīvu repozitoriju, kas ir būtisks, lai uzlabotu koordināciju un veicinātu labas prakses apmaiņu. Komisija aicina **EUI kopīgi izstrādāt plašāku repozitoriju ar finanšu izglītības iniciatīvām**, kas īstenotas nozarēs, kuras tās uzrauga. Repozitorijam vajadzētu būt viegli pieejamam tiešsaistē, iekļaujošam, lietotājdraudzīgam un ar meklēšanas iespējām, ļaujot lietotājiem atrast jau pastāvošu praksi pēc temata, izmantojot pamatā iestrādāto klasifikācijas sistēmu. Tā tvērumam nevajadzētu aprobežoties tikai ar digitālo finanšu izglītību.

Lai atvieglotu informācijas apmaiņu un palīdzētu ieinteresētajām personām savstarpēji sazināties, Komisija arī organizēs **regulārus darbseminārus ar finanšpratības speciālistiem**, kuros tā pulcēs privātā un bezpeļņas sektora ieinteresētās personas, tostarp patērētāju un privāto investoru apvienības. Šo darbsemināru mērķis būs noteikt vadošos principus vai praktiskus pasākumus sadarbības izkopšanai un veicināt privātā un bezpeļņas sektora finanšpratības speciālistu Eiropas mēroga kopienas izveidi.

Privātā sektora ieinteresēto personu iesaistīšanai finanšpratības uzlabošanā ir nepārprotamas priekšrocības, jo tā papildina citu ieinteresēto personu iniciatīvas, jo īpaši tāpēc, ka dod iespēju izmantot šo ieinteresēto personu plašos tīklus, praktiskās zināšanas un informēšanas spējas. Tomēr tas, ka šīm ieinteresētajām personām nav standartizēta rīcības kodeksa, var izraisīt (iespējamus) interešu konfliktus vai nekonekvenci attiecībā uz sniegtās informācijas kvalitāti un uzticamību. Tāpēc Komisija popularizēs un palīdzēs izstrādāt **Eiropas rīcības kodeksu privātām un bezpeļņas organizācijām, kas nodrošina finanšpratības iniciatīvas**. Šim brīvprātīgajam rīcības kodeksam vajadzētu būt balstītam uz noteiktiem principiem, un tas būtu kopīgi jāizstrādā attiecīgajiem ieinteresēto personu pārstāvjiem Komisijas pārraudzībā. Stingrs rīcības kodekss nodrošinātu, ka finanšpratības iniciatīvu mērķi ir pārredzami un ka izglītojošais saturs ir pareizs un objektīvs, tādējādi veicinot patērētāju un investoru uzticēšanos un vairojot iniciatīvu uzticamību. Tas arī palīdzētu mazināt iespējamo interešu konfliktu risku, kad privātas struktūras varētu virzīt produktus vai pakalpojumus, kas nāk par labu pašu interesēm, nevis dalībnieku finansiālajai labklājībai. Skaidri definēts kodekss veicinātu ētisku rīcību, pārskatatbildību un pastāvīgus uzlabojumus, un rezultāts būtu efektīvākas un taisnīgākas finanšpratības programmas. Turklāt Komisija iesaka dalībvalstīm apsvērt iespēju iekļaut ES rīcības kodeksu savās valsts finanšpratības stratēģijās ⁽¹⁶⁾.

Ierosinātie pasākumi

- *Komisija organizēs regulāras attiecīgo valdības ekspertu grupu tematiskas sanāksmes finanšpratības jautājumos, lai pamatotos gadījumos koordinētu centienus attiecībā uz komunikāciju un izpratnes veicināšanu par valstu finanšpratības*

---

¹⁶ Piemēram, Austrijas valsts finanšpratības stratēģijā ir iekļauts rīcības kodekss ieinteresēto personu iesaistīšanai. Sk. Federālā finanšu ministrija (Austrija) (2024). *Pārskats par valsts finanšpratības stratēģiju (lejupielāde un kontaktinformācija)*. Pieejams [tiešsaistē]: <https://www.bmf.gv.at/en/the-ministry/National-Financial-Literacy-Strategy/overview-national-financial-literacy-strategy/download---contact-details.html>.

iniciatīvām un to pārraudzību, izvērtēšanu un finansēšanu. Pirmā sanāksme tiks rīkota 2026. gada 1. ceturksnī.

- *Komisija sadarbosies ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai noteiktu tematiskās prioritāšu jomas un tajās apzinātu paraugpraksi; tad starp dalībvalstu ekspertiem notiks informācijas apmaiņa par šo paraugpraksi, izstrādājot un īstenojot finanšpratības iniciatīvas, sākot no 2026. gada 4. ceturkšņa. Ar paraugpraksi iepazīstinās dalībvalstis, ar kurām to apspriedīs gan tehniskā, gan politiskā līmenī. Katra dalībvalsts būs atbildīga par paraugprakses īstenošanas izvērtēšanu, un Komisija publicēs diskusijas rezultātus.*
- *Komisija no 2026. gada organizēs regulārus darbseminārus, kuros pulcēs privātā un bezpeļņas sektora ieinteresētās personas, lai atvieglotu informācijas apmaiņu, sekmētu sadarbību un veicinātu Eiropas finanšpratības speciālistu kopienas veidošanos.*
- *2027. gadā Komisija organizēs pirmo ministru līmeņa pasākumu par finanšpratību, lai izvērtētu progresu, kas panākts paraugprakses izplatīšanā un īstenošanā, un pārskatītu galvenās jaunās tendences. Pasākuma mērķis būs nodrošināt nepārtrauktu aktīvu iesaisti un politisko apņemšanos, un tas notiks reizi divos gados.*
- *Komisija atbalstīs brīvprātīga, uz noteiktiem principiem balstīta Eiropas rīcības kodeksa izstrādi privātām un bezpeļņas organizācijām sadarbībā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, kas izdarāms līdz 2027. gada 1. ceturksnim. Komisija arī iesaka dalībvalstīm apsvērt iespēju iekļaut ES rīcības kodeksu savās valsts finanšpratības stratēģijās un pārraudzīt progresu, sekojot līdzi to organizāciju skaitam, kuras to ievēro.*

b. Komunikācija un informētības veicināšana

Padomes 2024. gada secinājumos ir uzsvērts, cik svarīgas ir izpratnes veicināšanas kampaņas finanšpratības jomā, un dalībvalstis tika mudinātas attiecīgi rīkoties.

Finanšpratības programmām un iniciatīvām ir liela nozīme, taču, lai tām būtu atdeve, sabiedrībai jābūt par tām labi informētai. Šajā sakarā tiks izstrādāta ES līmeņa informētības uzlabošanas kampaņa, kas stiprinās pašreizējos valstu pasākumus šajā jomā, papildinot dalībvalstu iestāžu un ES un valstu patērētāju un nozares apvienību, kā arī sociālo partneru komunikācijas, izpratnes veidošanas un konsultēšanas centienus.

ES līmeņa izpratnes veicināšanas kampaņā galvenā uzmanība tiks pievērsta personīgajām finanšu prasmēm, tostarp budžeta plānošanai, pensiju plānošanai, parādu pārvaldībai, riska pārvaldībai un krāpšanas un kiberkrāpšanas novēršanai, kas ir būtiskas visiem ES iedzīvotājiem, jo īpaši neaizsargātām grupām. Kampaņā būs iestrādātas pietiekamas elastības iespējas, lai atbalstītu valstu situācijai pielāgotas pieejas, kas būtu orientētas uz konkrētām mērķgrupām, piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti, sievietēm, jauniešiem, veciem cilvēkiem un cilvēkiem ar zemiem ienākumiem. Šīs grupas var būt grūti sasniedzamas, un tām var būt noteiktas vajadzības, kas dažādās dalībvalstīs var atšķirties. Tāpēc ir svarīgi, lai valstu stratēģijās tiktu izmantota esošā infrastruktūra, piemēram, kopienas centri vai tamlīdzīgas

sabiedrības pulcēšanās vietas, kas attiecīgā gadījumā atrasti vietējā līmenī, un lai sadarbība notiktu ar uzticamiem partneriem, ar kuriem šīs mērķgrupas spēj identificēties.

Tajā pašā laikā kampaņa atbalstītu plašākus uzkrājumu un investīciju savienības mērķus – veicināt “investīciju kultūru” un vairo informētību par investīciju risku un iespējām, tostarp kompromisiem starp risku un ienesīgumu un diversifikācijas priekšrocībām. Kampaņā tiks iekļauti dažādi komunikācijas materiāli, kuru mērķis būs iekļaujošā veidā palīdzēt investoriem iegūt informāciju, piemēram, par piedalīšanos kapitāla tirgos un dažādu investīciju produktu iezīmēm. Tajā tiktu uzsvērtas priekšrocības, ko sniedz uzkrājumu un investīciju konti (UIK), atvieglojot dalību kapitāla tirgos; tādējādi tiks nodrošināta papildināmība ar ieteikumu par UIK, veicinot UIK redzamību un to ieviešanu.

Lai atbalstītu dalībvalstu iniciatīvas, uzlabotu to redzamību un nodrošinātu pastāvīgu ziņapmaiņu, tiks radīts **“finanspratības vēstnieku” tīkls**. Šo tīklu veidos sabiedrībā labi pazīstamas personas, kas iestāsies par finanspratību kā Eiropas un valsts mēroga mērķi, kurš neaprobežojas tikai ar investīciju lēmumiem, bet ietvers arī naudas pārvaldību ikdienā un patērētāju informētības palielināšanu. Bez šādiem viedokļu līderiem centieni vairo sabiedrības informētību bieži vien nav pietiekami pamanāmi un nespēj izraisīt jēgpilnas pārmaiņas. Finanspratības vēstnieki varētu pārvarēt distanci, sniedzot piemērus, ar kuriem cilvēki var identificēties, un izstāstot par personīgo pieredzi, kas uzrunā dažādas auditorijas, tādējādi veicinot iesaistīšanos un mudinot vairāk cilvēku izveidot būtiskas finanšu prasmes.

Finanspratības vēstniekiem dalībvalstīs būtu ļoti svarīgs uzdevums – viņi orientētu iedzīvotājus uz uzticamām finanspratības programmām un resursiem un attiecīgiem partneriem, tostarp patērētāju un privāto investoru apvienībām, sociālajiem partneriem un valsts iestādēm. Katra dalībvalsts izraudzīsies un iecels vēstniekus, lai atbalstītu un pastiprinātu vispārējos centienus uzlabot finanspratību visā ES. Šie vēstnieki darbosies valsts un vietējā līmenī, iesaistot iedzīvotājus un kopienas (tostarp lauku apvidos), uzņēmumus, valdības un izglītības iestādes. Viņi veicinās diskusiju valsts līmenī, kas vērsta uz dažādām grupām, un šajā procesā izmantos dažādus kanālus, piemēram, piedalīsies sabiedriskos pasākumos, uzstāsies galvenajos medijos un uzrunās jaunākās paaudzes sociālajos medijos. Viņi palīdzēs popularizēt izglītības programmas, veicinās informētu finanšu lēmumu pieņemšanu un atbalstīs iniciatīvas, kas ļauj iedzīvotājiem labāk pārvaldīt savas finanses un piedalīties kapitāla tirgos. Dalībvalstis tiek mudinātas pastāvīgi atbalstīt vēstniekus viņu uzdevumu veikšanā.

Komisija regulāri sadarbosies ar finanspratības vēstniekiem, periodiski pulcējot viņus, lai novērtētu progresu, apmainītos ar atziņām un idejām un dalītos ar vietējā līmeņa paraugpraksi. Tādējādi viņi iegūs galvenos vēstījumus un komunikācijas materiālus, kurus vēstnieki varēs mainīt un pielāgot vietējiem apstākļiem. Šis vēstnieku tīkls varētu arī sadarboties ar ES un valstu patērētāju aizsardzības un privāto investoru organizācijām un sociālajiem partneriem, īstenojot izpratnes veicināšanas kampaņu vai veicinot šo organizāciju darbības, tostarp finansiālu vadlīniju jomā. Šādas pieejas mērķis ir pilnvērtīgi izmantot esošos valstu tīklus un speciālās zināšanas, lai maksimāli palielinātu kampaņas ietekmi un tvērumu.

ES vēstnieki var aktīvi piedalīties arī ESAO/*INFE* Globālajā naudas nedēļā, kas ir ikgadēja, visā pasaulē notiekoša izpratnes veicināšanas kampaņa, kuras mērķis ir nodrošināt, ka jauniešiem jau no agrīna vecuma ir nepieciešamās zināšanas un prasmes finanšu jomā.

Turklāt Komisija organizēs **sabiedriskus pasākumus**, kuros notiks diskusijas par finanšpratību un investīcijpratību.

Ierosinātie pasākumi

- *Komisija kopā ar dalībvalstīm līdz 2026. gada 1. ceturksnim izveidos respektablu “finanšpratības vēstnieku” tīklu, lai veicinātu diskusiju valsts līmenī. Šīs uzticamās, sabiedrībā labi pazīstamās personas iestāsies par finanšpratību kā valsts un Eiropas mēroga mērķi un labi orientēsies dalībvalsts unikālajā kontekstā.*
- *Komisija rīkos plašu komunikācijas un sociālo mediju kampaņu, kas vērsta uz dažādām grupām, tostarp jauniešiem, bērniem un neaizsargātām grupām. Kampaņa arī uzlabos informētību par ES finansējumu valstu finanšpratības stratēģiju un iniciatīvu atbalstam. Komisija var arī palīdzēt apzināt konkrētas vajadzības vai prioritārās jomas un veicināt konkrētas iniciatīvas valsts līmenī, lai palielinātu to tvērumu un ietekmi.*
- *Komisija rīkos sabiedriskus pasākumus, kuros galvenā uzmanība tiks pievērsta finanšpratībai un tās lomai finansiālās labklājības atbalstīšanā, kas ir daļa no plašākām izpratnes veicināšanas iniciatīvām.*

c. Progresā pārraudzība un ietekmes novērtēšana

Progresā pārraudzībai un ietekmes novērtēšanai būs izšķiroša nozīme finanšpratības pasākumu efektivitātes novērtēšanā. Secinājumos par finanšpratību Padome ieteica dalībvalstīm veikt pasākumus, lai stiprinātu pārraudzības un izvērtēšanas centienus⁽¹⁷⁾. Eurogrupa iekļaujošā sastāvā ir nolēmusi, ka tā regulāri veiks strukturētu pārraudzību, lai novērtētu Eiropas kapitāla tirgu sniegumu un sekotu līdzi progresam kapitāla tirgu savienības jomā, tostarp attiecībā uz finanšpratības līmeni⁽¹⁸⁾.

Atbalstot šādu pieeju, Komisija 2027. gadā veiks otro Eirobarometra zibensaptauju par finanšpratību un pēc tam turpinās to darīt regulāri. Salīdzinot aptaujas rezultātus ar Eirobarometra 2023. gada zibensaptaujas rezultātiem, būs iespējams sekot līdzi finanšpratības attīstībai un progresam visās ES dalībvalstīs, izmantojot vienotu novērtēšanas sistēmu⁽¹⁹⁾. Papildus salīdzināmo datu vākšanai saistībā ar 2023. gada aptauju Komisija apsvērs iespēju iekļaut papildu jautājumus par tādām jomām kā budžeta plānošana un uzkrājumi, gatavošanās pensijai un tās plānošana, finansiālā noturība un apdrošināšanas segums, vienlaikus izvairoties no dublēšanās ar informāciju, kas jau savākta, izmantojot alternatīvus apsekojumus. Šie dati palīdzēs analizēt finansiālos ieradumus un sniegs ieskatu saiknē starp finanšpratības līmeni un finansiālo labklājību, ņemot vērā arī dzimumu un vecumu. Tas arī palīdzēs noteikt jomas, kurās

---

¹⁷ Eiropas Savienības Padome (2024). *Kapitāla tirgu savienība: Padome apstiprina secinājumus par finanšpratību* (paziņojums preseī, 2024. gada 14. maijs). Pieejams [tiešsaistē]: <https://www.consilium.europa.eu/iv/press/press-releases/2024/05/14/capital-markets-union-council-approves-conclusions-on-financial-literacy/>.

¹⁸ Eiropas Savienības Padome (2024). *CMU Monitoring Framework*. Pieejams [tiešsaistē]: https://www.consilium.europa.eu/media/kljp0mvi/cmu_monitoring_framework.pdf.

¹⁹ Sk. pārskatu – Eiropas Komisija (2023). *European Financial Stability and Integration Review 2023*. Pieejams [tiešsaistē]: https://finance.ec.europa.eu/document/download/ffc80aa7-96a8-4500-b7a5-eaf1f8e607cf_en?filename=european-financial-stability-and-integration-review-2023_en_0.pdf

finanšpratības iniciatīvas būtu īpaši noderīgas. Komisija arī mudina dalībvalstis piedalīties citos starptautiskos apsekojumos par finanšpratību.

Papildus finanšpratības līmeņa pārraudzībai ES ir svarīgi arī **pārraudzīt** dalībvalstīs iedibinātās paraugprakses **īstenošanu**. Šajā nolūkā Komisija ierosina paraugprakses apmaiņas procesu papildināt ar mehānismu ziņošanai Eurogrupai iekļaujošā sastāvā. Turklāt Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, lai pārraudzītu, kā tiek īstenots ES rīcības kodekss privātām un bezpeļņas organizācijām.

Rūpīga finanšpratības iniciatīvu izvērtēšana ir būtiska, lai novērtētu to efektivitāti, tostarp attiecībā uz ieradumu maiņu un paraugprakses apzināšanu. Komisija mudina attiecīgās **ieinteresētās personas** ⁽²⁰⁾ **izmantot Komisijas Mācību laboratoriju ieguldījumiem kvalitatīvā izglītībā un mācībās**, lai izvērtētu finanšpratības iniciatīvas. Turklāt Komisija ir apņēmusies **atbalstīt izvērtēšanas rīku izstrādi un ieviešanu dalībvalstīs**. Pašreizējie rīki, piemēram, Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta ⁽²¹⁾ izvērtēšanas metodika un ESAO darbs šajā jomā, var noderēt par paraugu, savukārt paraugprakses apmaiņa var pavērt ceļu padziļinātām diskusijām, piemēram, par metodiku un rādītājiem, kā izmērīt konkrētus rezultātus un ieradumu maiņu (piemēram, augstāki uzkrājumu rādītāji, digitālo platformu izmantošana, apdrošināšanas segums, dalība papildpensiju shēmās vai dalības līmenis kapitāla tirgos).

Visbeidzot, **finanšpratībai liela uzmanība tika pievērsta 2025. gada Eiropas pusgada ziņojumos par valstīm, ņemot vērā arī tehniskā atbalsta instrumenta projektus. Komisija turpinās novērtēt finanšpratības attīstību ziņojumos par katru valsti, kuri ir daļa no Eiropas pusgada sistēmas.** Šajos ziņojumos veiktā analīze varētu balstīties uz iepriekš minētajām Eiropabarometra aptaujām par finanšpratības līmeni. Analīze tiks izmantota, lai sagatavotu ziņojumus par valstīm un, iespējams, arī konkrētām valstīm adresētos ieteikumus.

Ierosinātie pasākumi

- *Komisija 2027. gadā rīkos otro Eiropabarometra zibensaptauju par finanšpratības līmeņa pārraudzību ES un pēc tam to darīs regulāri. Lai vēl vairāk uzlabotu pārraudzību, Komisija mudina dalībvalstis piedalīties starptautiskos apsekojumos par finanšpratību.*
- *Komisija atbalstīs izvērtēšanas rīku izstrādi un ieviešanu dalībvalstīs, apspriežot šādu rīku izmantošanu arī paraugprakses apmaiņā. Komisija arī mudinās ieinteresētās personas izmantot Komisijas Mācību laboratoriju ieguldījumiem kvalitatīvā izglītībā un mācībās, kurā tās izvērtētu savas finanšpratības iniciatīvas.*

---

²⁰ Laboratorija popularizē izglītības politikas izvērtēšanas praksi ES. Tā piedāvā vispārīgus mācību kursus, konkrētajām vajadzībām pielāgotu tehnisko atbalstu politikas izvērtēšanā, tai skaitā palīdzību izvērtēšanas procesa izstrādē, un bezmaksas pētījumus ar hipotētiskiem scenārijiem, kuros novērtē izglītības politikas ietekmi attiecībā uz izraudzītiem projektiem. Laboratorijā var piedalīties politikas veidotāji un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, tai skaitā sociālie partneri un izglītības speciālisti. Sīkāku informāciju sk. Eiropas Komisija, Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts (2022). *Learning Lab: Investing in Quality Education and Training*. Pieejams [tiešsaistē]: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/learning-lab>.

²¹ Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (2022). *EIT Monitoring and Evaluation Strategy 2022–2027*. Pieejama [tiešsaistē]: https://www.piie.com/sites/default/files/2023-03/eit_monitoring_and_evaluation_strategy_2022-2027.pdf.

- *Komisija Eiropas pusgada procesā jau tagad izskata finanšu nozares problēmjautājumus, tostarp par finanšpratību, un darīs to arī turpmāk. Pamatotos gadījumos Komisija var ierosināt konkrētām valstīm adresētus ieteikumus šajās jomās.*

d. Finansējums finanšpratības iniciatīvām, tostarp pētniecībai

Izšķirīga nozīme būs finansējuma nodrošināšanai finanšpratības iniciatīvām. Ir vajadzīgs pietiekams finansējums, lai īstenotu visaptverošas izglītības programmas un iniciatīvas, kas var apmierināt iedzīvotāju dažādās vajadzības.

Īstenojot šo finanšpratības stratēģiju, Komisija mudina dalībvalstis pēc iespējas labāk izmantot pašreizējos finansēšanas kanālus, tostarp programmu “Erasmus+”, Vienotā tirgus programmu, tehniskā atbalsta instrumentu un Eiropas Sociālo fondu Plus, lai finansētu finanšpratības iniciatīvas pašreizējā daudzgadu finanšu shēmā (DFS).

Lai gan Komisija ir finansējusi finanšpratības iniciatīvas, izmantojot dažādas programmas ⁽²²⁾, ieinteresētajām personām būtu vieglāk atrast attiecīgo finansējuma avotu, ja pieeja būtu strukturētāka un labāk koordinēta. Finansējuma avotu redzamību un finanšpratības iniciatīvu un pētniecības projektu īstenošanu varētu uzlabot, arī **izmantojot pašreizējos rīkus un tīmekļa vietni, kuru Komisija izveidoju īpaši šim nolūkam** un kurā tiktu sniegts visaptverošs pārskats par finanšpratības uzlabošanai pieejamajiem ES finansējuma kanāliem.

Akadēmiskie pētījumi var dažādos veidos veicināt finanšpratības mērķu sasniegšanu ⁽²³⁾. Līdz ar to Padomes 2024. gada secinājumos par finanšpratību Komisijai ir ieteikts atvieglot pētniecības iespējas un Komisija, dalībvalstis un ieinteresētās personas tiek aicinātas stimulēt pētniecību un sadarbību, apsverot finansēšanas iespējas, lai uzlabotu finanšpratību ES. Komisija veicinās pašreizējā finansējuma izmantošanu finanšpratības iniciatīvām un pētniecības projektiem. Turklāt Komisija **veicinās finanšpratības kompetenču satvaru izmantošanu tādu finanšpratības iniciatīvu un pētniecības projektu izstrādē, kam**

²² Tostarp izmantojot tehniskā atbalsta instrumenta pamatiniciatīvu par digitālo finanšpratību, “Erasmus+”, ESF+ un Vienotā tirgus programmu. Turklāt daudzus finanšpratības projektus valsts līmenī finansē arī publiskā vai privātā sektora ieinteresētās personas.

²³ Tie var palīdzēt novērtēt valstu finanšpratības stratēģiju efektivitāti un sagādāt informāciju Eiropas pusgadā sniegtajiem ziņojumiem par valstīm (sk. c. iedaļu). Tajos var arī noteikt paraugpraksi, izmantojot starpvalstu iniciatīvas un tādējādi pārvarot valstu iniciatīvu vietējo ievirzi, kas varētu kavēt vienas valsts iniciatīvu īstenošanu citās valstīs ar atšķirīgām institucionālām, sociālām un demogrāfiskām īpatnībām. Turklāt tie var atbalstīt brīvprātīgu EK/ESAO-INFE finanšpratības kompetenču satvaru īstenošanu, izstrādājot un testējot uz kompetencēm balstītus izglītojošus materiālus. Tas atvieglotu jaunatnei paredzētā satvara integrāciju mācību programmās, jo skolām bieži trūkst zinātnības, lai izstrādātu stingrus izvērtējumus un apzinātu paraugpraksi (sk. a. un c. iedaļu).

pieprasa ES finansējumu, un tādējādi tiks atbalstīta šo satvaru īstenošana. Šīs stratēģijas mērķis ir papildināt, nevis aizstāt valstu finanšpratības finansēšanas iespējas.

Raugoties nākotnē un ņemot vērā Komisijas DFS priekšlikumu, gaidāms, ka valsts un reģionu partnerības plāni cita starpā atbalstīs pasākumus, tostarp reformas, lai veicinātu uzkrājumu un investīciju savienības īstenošanu un tirgū balstītu finansēšanas iespēju attīstību. Tie var ietvert arī darbības finanšpratības jomā.

Ierosinātie pasākumi

- *Komisija izveidos tīmekļa vietni, lai palīdzētu ieinteresētajām personām atrast informāciju par esošajiem ES finansējuma kanāliem finanšpratības iniciatīvām un pētniecībai. Komisija arī aicina dalībvalstis uzlabot finanšpratības iniciatīvām paredzēto valsts finansējuma kanālu pamanāmību un padarīt tos viegli pieejamus ieinteresētajām personām.*
- *Komisija attiecīgā gadījumā veicinās to, ka finanšpratības kompetenču satvari tiek izmantoti finanšpratības iniciatīvu un pētniecības projektu izstrādē, tostarp gadījumos, kad tie var saņemt ES finansējumu.*
- *Komisija mudinās dalībvalstis pēc iespējas pilnvērtīgāk izmantot esošos un turpmākos finansēšanas kanālus, tostarp pašreizējā DFS paredzētos – piemēram, “Erasmus+”, Eiropas Sociālo fondu Plus, Vienotā tirgus programmu un tehniskā atbalsta instrumentu.*

3. Secinājumi un turpmākie pasākumi

Šīs finanšpratības stratēģijas pamatā ir nešaubīga apņemšanās atbalstīt iedzīvotājus viņu finansiālās labklājības pārvaldībā. Finanšpratībai ir potenciāls pavērt durvis uz labāku dzīvi: nenokļūt pārmērīgos parādos, iegūt pastāvīgu mājokli, plānot pensiju un ar noturības palīdzību pārvarēt negaidītas grūtības. Tā ir pilnvērtīgu personisko iespēju, ekonomiskās iekļautības un visas sabiedrības ilgtermiņa uzplaukuma ķīla, kas dod labumu gan kopienai, gan tautsaimniecībai. Nodrošinot privātpersonām zināšanas, prasmes un pārlicību, lai tās varētu pieņemt informētus lēmumus par savām finansēm, mēs ne tikai palīdzam vairot viņu finansiālo neatkarību, bet arī veidojam noturīgu, iekļaujošu un uz nākotni vērstu sabiedrību, kas nodrošina labklājības iespējas pilsoņiem. Ir svarīgi rīkoties jau tagad, jo īpaši tāpēc, ka nevienas finanšpratības stratēģijas ietekme nebūs tūlītēja un izpaudīsies tikai laika gaitā, cilvēkiem mainot ieradumus.

Nākamajā posmā galvenā uzmanība tiks pievērsta stratēģijas efektīvai īstenošanai, īpašu uzmanību pievēršot strukturētai sadarbībai starp dalībvalstīm un svarīgākajām ieinteresētajām personām, lai maksimāli palielinātu pašreizējo un turpmāko iniciatīvu ietekmi.

Lai pārraudzītu progresu, tiks izveidota stabila uzraudzības sistēma, izmantojot pašreizējos instrumentus, piemēram, Eiropas barometra zibensaptauju, Eurogrupas uzraudzības procesus un konkrētu valstu pārraudzību Eiropas pusgada ietvaros. Komisija novērtēs finanšpratības stratēģijas īstenošanu plašākā kontekstā ar plānoto uzkrājumu un investīciju savienības vidusposma pārskatīšanu 2027. gadā. Šī pārskatīšana sniegs labu iespēju apzināt īstenošanas

problēmas un vajadzības gadījumā precizēt stratēģiju, lai nodrošinātu tās turpmāko aktualitāti un ietekmi.

Svarīga loma joprojām būs ieinteresēto personu dalībai, iesaistot privāto sektoru, patērētāju aizsardzības un privāto investoru organizācijas, sociālos partnerus un starptautiskos partnerus, lai apmainītos ar paraugpraksi un saskaņotu centienus. Regulāri sniedzot ziņojumus, tiks iegūta jaunākā informācija un atsauksmes, uz kuru pamata tiks izstrādātas turpmākās darbības. Visbeidzot, pārraudzības un izvērtēšanas konstatējumi kalpos par pamatu ilgtermiņa plānošanai, nodrošinot, ka finanšpratība arī turpmāk būs viena no galvenajām ES politikas un finansējuma prioritātēm.

PAPILDINĀJUMS. Darbību tabula

Pilārs	Ierosinātā darbība	Laiks
Koordinācija un paraugprakse	Regulāras attiecīgo valdības ekspertu grupu tematiskas sanāksmes finanšpratības jautājumos, lai koordinētu centienus attiecībā uz komunikāciju un izpratnes veicināšanu par finanšpratības iniciatīvām un to pārraudzību, izvērtēšanu un finansēšanu.	No 2026. gada 1. cet.
	Tematisko prioritāro jomu noteikšana un paraugprakses apmaiņa starp dalībvalstu ekspertiem finanšpratības iniciatīvu izstrādē un īstenošanā.	2026. gada 4. cet.
	Ministru līmeņa pasākums par finanšpratību, lai izvērtētu progresu, kas panākts paraugprakses īstenošanā un izplatīšanā, un pārskatītu galvenās jaunās tendences.	No 2027. gada
	Brīvprātīga, uz noteiktiem principiem balstīta Eiropas rīcības kodeksa izstrāde privātām un bezpeļņas organizācijām sadarbībā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām.	2027. gada 1. cet.
	Regulāri darbsemināri ar privātā un bezpeļņas sektora ieinteresētajām personām, lai atvieglotu informācijas apmaiņu, sekmētu sadarbību un veicinātu Eiropas finanšpratības speciālistu kopienas veidošanos.	No 2026. gada
Komunikācija un informētības veicināšana	Augsti kvalificētu “finanšpratības vēstnieku” tīkla izveide, lai veicinātu diskusijas valsts līmenī, iestātos par finanšpratību kā valsts un Eiropas mērķi saistībā ar dalībvalsts unikālo kontekstu.	2026. gada 1. cet.
	ES mēroga komunikācijas un sociālo mediju kampaņa par finanšpratību, vērsta uz dažādām lietotāju grupām, tostarp jauniešiem, bērniem un neaizsargātām grupām.	No 2026. gada
	Sabiedrisku pasākumu organizēšana, kuros galvenā uzmanība tiks pievērsta finanšpratībai un tās lomai finansiālās labklājības atbalstīšanā, kas ir daļa no plašākām izpratnes veicināšanas iniciatīvām.	No 2026. gada

Progresā pārraudzība un ietekmes novērtēšana	Otrā Eiropas barometra zibensaptaujā par finanšprātības līmeņa pārraudzību ES. Pēc tam Komisija šādas aptaujas rīkos regulāri.	No 2027. gada
	Atbalsts izvērtēšanas rīku izstrādei un ieviešanai dalībvalstīs. Komisija arī mudinās ieinteresētās personas izmantot Komisijas Mācību laboratoriju ieguldījumiem kvalitatīvā izglītībā un mācībās, kurā tās izvērtētu savas finanšprātības iniciatīvas.	No 2026. gada
	Finanšprātības iekļaušana Eiropas pusgada procesā, lai veicinātu konsekventu izvērtēšanu un šā aspekta iekļaušanu konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos.	Procesā
Finansējums finanšprātības iniciatīvām, tostarp pētniecībai	Tīmekļa vietne, kas palīdzēs ieinteresētajām personām iegūt informāciju par šobrīd pieejamajiem ES finansējuma kanāliem finanšprātības iniciatīvām un pētniecībai.	2026. gada 4. cet.
	Darbs, lai veicinātu finanšprātības kompetenču satvaru izmantošanu finanšprātības iniciatīvu un pētniecības projektu izstrādē, tostarp gadījumos, kad tie var saņemt ES finansējumu.	Procesā
	Komisija mudinās dalībvalstis pēc iespējas pilnvērtīgāk izmantot esošos un turpmākos finansēšanas kanālus, tostarp pašreizējā DFS paredzētos – piemēram, “Erasmus+”, Eiropas Sociālo fondu Plus, Vienotā tirgus programmu un tehniskā atbalsta instrumentu.	